

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ГАРАНТІЙНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТОРГОВЕЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Левченко Н.М.,

*доктор наук з держ. упр., професор, професор кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності*

Національний університет «Запорізька політехніка»

На сьогодні питання післяпродажного обслуговування є актуальним для багатьох підприємств – продавців товарів широкого вжитку, оскільки згідно ст.8 Закону України «Про захист прав споживача» [3] у разі виявлення протягом встановленого гарантійного строку істотних недоліків, які виникли з вини виробника товару (продавця, виконавця), або фальсифікації товару, підтверджених за необхідності висновком експертизи, споживач, в порядку та у строки, встановлені законодавством і на підставі обов'язкових для сторін правил або договору, має право за своїм вибором вимагати від продавця або виробника:

- безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк;
- відшкодування витрат на усунення недоліків товару;
- пропорційного зменшення ціни;
- розірвання договору та повернення сплаченої за товар грошової суми;
- заміни товару на такий же товар або на аналогічний, з числа наявного у продавця (виробника), товару [3].

Строки давності за гарантійними зобов'язаннями визначено в ст. 676 і 680 Цивільного кодексу. Початком гарантійного строку слід вважати момент передачі товару покупцеві, якщо інше не встановлено договором купівлі-продажу. Гарантійний строк, установлений договором купівлі-продажу, продовжується на час, протягом якого покупець не міг використовувати товар у зв'язку з обставинами, що залежать від продавця, до усунення їх продавцем.

Торговельні підприємства дотримуються виконання гарантійних зобов'язань завдяки створенню гарантійного забезпечення. Проте, за законом не всі торговельні підприємства зобов'язані створювати такі забезпечення (рис.1):

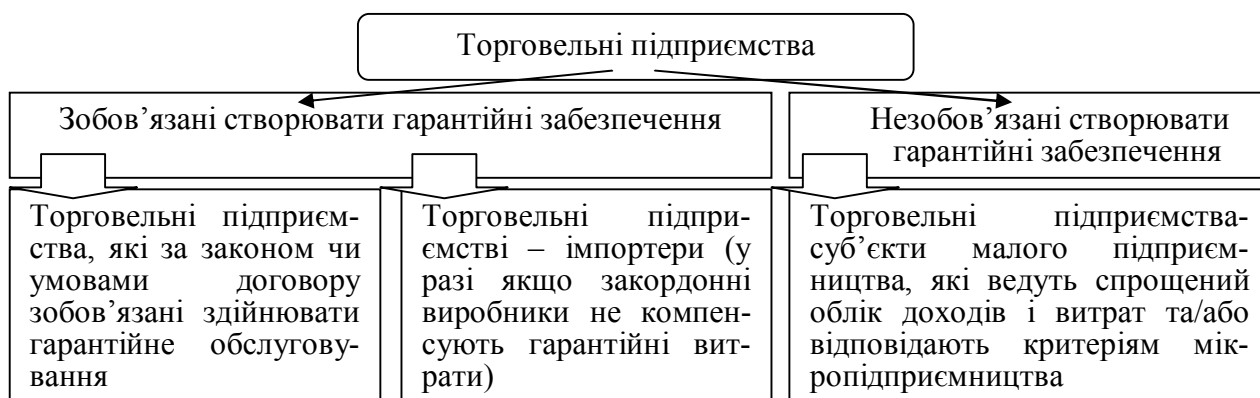

Рис. 1. Умови обов'язкового створення гарантійного забезпечення

Джерело: [6]

З 24.07.15 р. набули чинності зміни, унесені до тексту П(С)БО 25 наказом Мінфіну від 18.06.15 р. №573 [4], згідно з якими починаючи із цієї дати, згідно з п. 8 розд. I П(С)БО 25 [6], від обов'язкового формування резервів і забезпечень звільняються суб'єкти малого підприємництва (далі – СМП), зазначені в пп. 2 п. 2 розд. I П(С)БО 25.

Ідеться про дві категорії СМП, це:

- СМП-юрособи, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів і витрат відповідно до податкового законодавства. До цієї категорії СМП, згідно з п. 44.2

Податкового кодексу України (далі – ПКУ) [1], належать тільки єдинники-юрособи з пп. 3 п. 291.4 ПКУ, тобто єдинники третьої групи;

- СМП-юрособи – суб'єкти мікропідприємництва (незалежно від застосовуваної ними системи оподаткування). Це підприємства, у яких одночасно дотримуються два критерії: середня чисельність працівників за календарний рік не перевищує 10 чоловік, а річний дохід становить не більше 2 млн. євро у гривневому еквіваленті за середньорічним курсом НБУ (ч. 3 ст. 55 Господарського кодексу) [1].

Не дивлячись на зміни внесені до п. 8 розд. I П(С)БО 25 [6] торговельні підприємства, які здійснюють торгівлю комп'ютерною технікою:

- по-перше, зобов'язані створювати гарантійні забезпечення, оскільки згідно Постанови КМУ від 11.04.2002 р. №506 «Про затвердження Порядку гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів» (далі – Порядок №506) комп'ютерна техніка відноситься до групи технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту (обслуговуванню) або гарантійній заміні [5] (табл. 1):

Таблиця 1

Витяг з Переліку груп технічно складних побутових товарів, які підлягають гарантійному ремонту (обслуговуванню) або гарантійній заміні [5]

Найменування груп товарів	Товарна позиція згідно УКТЗЕД
Принтери, копіювальні апарати, факсимільні апарати, об'єднані або ні; частини та аксесуари до них	8443
Ноутбуки, планшети, інша побутова комп'ютерна техніка та цифрова електроніка	8471
Монітори та проектори, до складу яких не входить приймальна телевізійна апаратура; приймальна апаратура для телебачення, поєднана або не поєднана з радіомовним приймачем або з пристроєм, що записує або відтворює звук чи зображення	8528

- по-друге, створення гарантійного забезпечення доцільне з наступних причин (рис. 2):

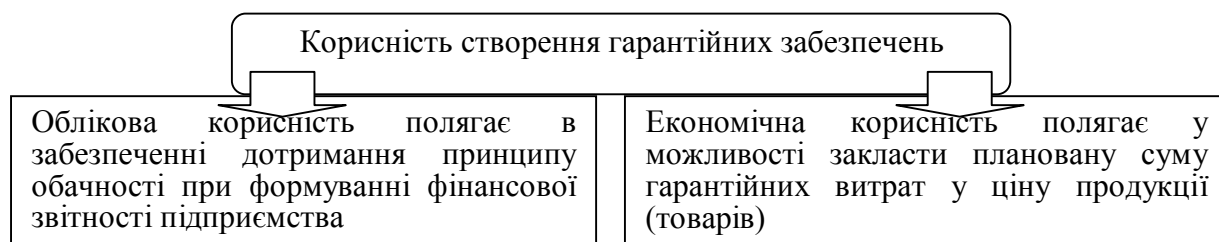

Рис. 2. Корисність створення гарантійного забезпечення

Джерело: бачення автора

Своє рішення щодо формування резервів і забезпечень, торговельні підприємства повинні зафіксувати в Положенні про створення гарантійного забезпечення або ж в Обліковій політиці.

Оскільки жодним нормативно-правовим актом не передбачено порядок розрахунку гарантійного забезпечення, то торговельним підприємствам (які зобов'язані за законом чи самостійно прийняли рішення щодо створення гарантійного забезпечення) доцільно визначитись з:

- періодичністю формування гарантійного забезпечення;
- розміром гарантійного забезпечення;
- деталізацією гарантійних забезпечень;
- порядком контролю гарантійного забезпечення;

- коригуванням залишку гарантійного забезпечення на дату складання фінансової звітності підприємства.

Щодо *періодичності* формування гарантійного забезпечення, то слід зазначити, що оскільки на дату складання фінансової звітності підприємства передбачається коригуванням залишку гарантійного забезпечення, то торговельним підприємствам, які здійснюють оптову торгівлю технічно складних побутових товарів нарахування гарантійного забезпечення варто здійснювати поквартально.

Стосовно *розміру гарантійного забезпечення* слід зазначити, що торговельне підприємство має самостійно визначитись з порядком формування гарантійного забезпечення або у твердій сумі, або ж у відсотках від доходу отриманого від реалізації товарів. У разі обрання останнього методу, відсоток резервування варто розраховувати на підставі даних про фактичні витрати на гарантійне обслуговування, гарантійні ремонти або заміни за звітний період (або вивести середній відсоток за декілька звітних періодів).

Розрахунок створення гарантійного забезпечення доцільно здійснювати окремо за кожною з груп товарів та/або за кожним з видів гарантій (мається на увазі гарантійне обслуговування, гарантійний ремонт чи гарантійна заміна). Тож, з метою здійснення таких розрахунків має бути чітко визначена *деталізація гарантійних забезпечень* за видами товарів, за видами гарантій тощо.

В частині *контролю створення гарантійного забезпечення* торговельному підприємству варто визначитись з періодичністю проведення внутрішнього контролю:

- у разі складання торговельним підприємством фінансової звітності поквартально, здійснення контролю має передбачатись з тією ж періодичністю;

- у разі подання фінансової звітності раз на рік (зокрема, суб'єктами мікропідприємництва) контроль доцільно проводити раз на рік перед складанням фінансової звітності.

Наголошуючи на потребі *коригування гарантійного забезпечення* слід акцентувати увагу на те, що коригування має здійснюватись обов'язково з метою забезпечення дотримання принципу обачності побудови фінансової звітності підприємства.

Отже, приходимо до висновку, що потреба створення гарантійного забезпечення обґрунтовується:

- обліковою корисністю, яка полягає в забезпеченні дотримання принципу обачності при формуванні фінансової звітності підприємства

- економічною корисністю, яка полягає у можливості закласти плановану суму гарантійних витрат у ціну продукції (товарів).

Література

1. Господарський кодекс України (зі змінами та доповненнями станом на 21.11.2017 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15

2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>

3. Про захист прав споживача. Закон України від 12.05.1991 за 1023-12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12

4. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку. [Наказом Мінфіну № 573](#) від 18.06.2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua

5. Про затвердження Порядку гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів. Постанова КМУ від 11.04.2002 р. №506. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/506-2002-п

6. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва. П(С)БО 25, затверджений Наказом МФУ від 24.01.2011 за №25. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00